

Strålsäkerhet för arbete med datortomografi

Personalstrålskydd

Om patienten inte kan klara sig själv, samt under kontrastinjektion är det berättigat för personal att befinna sig i undersökningsrummet under pågående undersökning.

All personal som befinner sig inne på laboratoriet under undersökningen skall bära strålskyddsförkläde och stå på så stort avstånd från patienten som möjligt vid genomlysning/exponering. Under särskilda omständigheter såsom traumalarm när många från akuten följer med patienten alternativt där krav på annan skyddsutrustning krävs, exempelvis smittskydd, går det bra att stå bakom en strålskyddad skärm. Antalet personal bakom skärmen bör ej överstiga fyra personer.

Minimera antalet personer i laboratoriet. Bara personer som behövs för utförandet av undersökningen bör stå i manöverrummet.

Halskrage (tyreoideaskydd) bör bäras av den som befinner sig i patientens omedelbara närhet vid genomlysning/exponering.

Angående personal som är gravid, se vidare riktlinjen "[arbete med joniserande strålning vid graviditet](#)".

Patientstrålskydd

Vid röntgenundersökning av fertila eller gravida kvinnor skall instruktionen "[Röntgenundersökning av kvinnor](#)" tillämpas.

Patienten skall alltid ligga centrerad i gantryt. Om patienten ligger fel centrerad erhålls inte en optimerad undersökning på grund av bowtiefilter och dosautomatikens funktion.

Patienten behöver inte täckas med lösa blyskydd eftersom stråldoser utanför primärfältet nästan uteslutande kommer från den strålning som sprids inuti patienten. I en situation där patient eller anhörig vill att patienten skall skyddas kan strålskyddsförkläde erbjudas vid undersökning av extremiteter förutsatt att detta inte påverkar undersökningens kvalitet eller att stråldosen till patienten ökar.

Använd korrekt undersökningsteknik och exponering enligt metodboken.

De i metodboken angivna strålskyddsregler skall följas, såsom xCare etc.

Begränsa alltid det undersökta området av patienten med hjälp av översiktsskärmen, se metodboken för vilket område av patienten som skall undersökas vid olika frågeställningar.

Om översiktsskärmen inte täcker det område av patienten som skall undersökas skall en ny översiktsskärm tas, eftersom dosautomaten använder information från översiktsskärmen för att kunna optimera stråldosen.

Analysera orsaken till omtag och åtgärda brister. Fundera över varför de i metodboken angivna måldoserna överskridits.

Dokumentera fel och avvikelser i Region Uppsalas avvikelseanmälningsystem.

Strålskydd för stödpersoner

Stödpersoner får befinna sig i undersökningsrummet endast i de fall det är nödvändigt för att genomföra undersökningen.

Stödpersoner som befinner sig inne på laboratoriet under undersökningen skall bära strålskyddsförkläde eller placera sig bakom strålskyddsskärm.

En stödperson som är gravid får inte närvara vid pågående undersökning.

Målet för strålskyddet är att undvika bestrålning som medför onödiga risker.

Stödpersoner skall därför bära strålskyddsförkläde för att skydda sig mot spridd strålning från patienten. För patienten är situationen annorlunda eftersom den stråldos patienten erhåller är nödvändig för undersökningen.

Externa styrande dokument

SSMFS 2018:1, SSMFS 2018:5

Frågor om denna instruktion hänvisas till Medicinsk fysik, anknytning 133 33.